

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Telia Finland Oyj ("Telia") kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kriittisen infrastruktuurin direktiivin (CER-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi. Viittaamme tämän lausunnon lisäksi FiCom ry:n asiassa antamaan lausuntoon, jonka valmistelussa Telia on ollut mukana ja jota Telia puoltaa kokonaisuudessaan. Telia haluaa erityisesti nostaa esiin seuraavat asiakokonaisuudet hallituksen esityksestä ja sitä koskevasta FiComin lausunnosta:

CER-direktiivin kansallisessa toteuttamisessa valittu lähtökohta, jossa tukeudutaan Suomessa olemassa olevien valmius- ja huoltovarmusrakenteiden hyödyntämiseen niin pitkälti kuin mahdollista, on erittäin kannatettava. Suomessa pitkään käytössä ollut kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli, jossa varautuminen ja kriisivalmius rakentuu julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyölle on todettu toimivaksi ja tehokkaaksi malliksi turvata kriittisten toimintojen jatkuvuutta. Olemassa olevaa kokonaisturvallisuuden mallia tukee vuosia kehitetty kansallinen huoltovarmusrakenne, jonka puitteissa yhteistoiminta on organisoitu. Nämä Suomessa toimivaksi koetut rakenteet on perusteltua säilyttää myös harmonisoitaessa kriittistä infrastruktuuria koskevaa lainsäädäntöämme EU-laajuisesti. Esitetty malli viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista tukee hyvin nykyisen huoltovarmuus- ja varautumistoiminnan jatkuvuutta. Laajan, horisontaalisen koordinoitavuuden keskittäminen sisäministeriöön, jonka alla ovat myös muut varautumista ja riskienhallintaa tukevat tahot, varmistaa Huoltovarmuuskeskuksen toiminnan riippumattomuuden. Huoltovarmuuskeskuksella on tärkeä rooli tukea yritysten huoltovarmuustyötä muun muassa rahoittamalla tarvittavia huoltovarmuusinvestointeja. Jos Huoltovarmuuskeskukselle esitettäisiin ehdotettua laajempaa roolia, on äärimmäisen tärkeää varmistaa Huoltovarmuuskeskuksen riippumattomuus. Huoltovarmuuskeskukselle ei saa tulla esimerkiksi vaatimusten ja varautumisen toteutuksen valvontaan liittyviä tehtäviä, koska niissä on selkeä ristiriita investointitukien myöntämiseen liittyvien tehtävien kanssa. Vastaavasti valvontavastuun

jakaminen sektorikohtaisesti viranomaisille, joille varautumistoimien valvonta on hoidettavana jo tällä hetkellä, tukee toiminnan jatkuvuutta ja katkeamattomuutta.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

Soveltamisala määritelmineen ja kriteeristöineen on kattava ja selkeä. Valittu lähtökohta, jossa soveltamisalaa ei laajenneta CER-direktiivissä määritetystä, on perusteltu ja esitetyt rajaukset soveltamisalaan tukevat tätä lähtökohtaa hyvin.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Esitysluonnoksessa vaikutustenarvio yrityksille aiheutuvista taloudellisista vaikutuksista on huomattavan kevyt eikä vaikutuksia yksityiselle sektorille ole erityisesti analysoitu. Tolia toivoo, että esityksen jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota myös yrityksille aiheutuviin taloudellisiin vaikutuksiin ja näitä pyritään arvioimaan riittäväällä kattavuudella.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

Esitysluonnoksessa ehdotettu malli, jossa kriittisten toimijoiden valvonta järjestetään toimialakohtaisesti olemassa oleviin valvontaviranomaisiin tukeutuen on kannatettava. Valvonnan järjestäminen esitetyllä tavalla tukee tarkoituksenmukaisesti valvovien viranomaisten toimintaa ja tehtäviä erityisesti niillä jo olevien rinnakkaisia lakeja koskevien valvontatehtävien osalta. Digitaalisen infrastruktuurin osalta tällaisia rinnakkaisia, uusia valvontatehtäviä tulee esimerkiksi NIS2-direktiivin ja CRA-säädöksen myötä. Esitysluonnoksessa arvioidaan että CER-direktiivin vaikutukset Liikenne- ja viestintäviraston ohjaus- ja valvontatoimintaan ovat rajalliset, koska Digitaalinen infrastruktuuri on CER-direktiiviehdotuksessa poikkeussektori, jolloin toimialalle ei aiheudu uusia valvontatehtäviä. Tässä yhteydessä on resurssintarpeen arvioinnissa kuitenkin huomioitava kokonaisvaikutukset myös muiden samanaikaisesti käynnissä olevien lakihankkeiden kanssa. Liikenne- ja viestintävirastolle on uusien lainsäädäntöhankeiden myötä vastuutettu useita uusia tehtäviä, jotka edellyttävät uudenlaista osaamista ja lisäresursointia. On tärkeää huolehtia Liikenne- ja viestintäviraston riittävästä resursseista, jotta sekä uudet valvontatehtävät että jo olemassa olevat viraston tehtävät kyetään hoitamaan.

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

-

6.

Miten arvioitte turvallisuusselvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Esitys turvallisuusselvityslain piirissä olevien tehtävien laajentamisesta koskemaan tehtäviä, joissa on pääsy välttämätöntä infrastruktuuria koskeviin tietoihin, on erittäin kannatettava. Viestintäverkot ovat yhteiskunnan toiminnan perusta, jonka varassa yhteiskunnan keskeiset toiminnot ovat. Esityksessä olisikin hyvä selventää, että viestintäverkkojen olevan välttämätöntä infrastruktuuria, jonka toimimattomuus voi vaarantaa sekä valtion turvallisuutta että muuta merkittävää yleistä etua. Tällä tavoin kyetään varmemmin turvaamaan henkilöturvallisuuteen liittyvä resilienssi myös kansallisesti kriittisen verkkoinfrastruktuurin osalta.

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

Säännösehdotus on erittäin kannatettava. Nykyisessä globaalissa toimintaympäristössä on tärkeä varmistaa, että myös muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietoja hyödynnetään kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä. Ottaen huomioon, kuinka keskeisessä osassa yhteiskunnan toimivuutta ja kansallista turvallisuutta digitaalinen infrastruktuuri ja erityisesti viestintäverkot ovat, turvallisuusselvityksiä koskeva 28 § tulee ulottaa koskemaan myös digitaalista infrastruktuuria.

9.

Muut huomiot

Kansallisen strategian ja riskiarvioinnin valmistelu tulee toteuttaa laajapohjaisessa, tiiviissä yhteistyössä eri ministeriöiden ja muiden viranomaisten sekä yksityisen sektorin kanssa. Käytännössä tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi perustamalla erillinen, säännöllisesti kokoontuva yhteistyöryhmä vastaavan mallin mukaan kuin esimerkiksi viestintäverkkoihin kohdistuvien kansallisen uhkien arvioimiseksi perustettu verkkoturvallisuuden neuvottelukunta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kitinprami Irina
Telia Finland Oyj